

Správa pre médiá

9. apríla 2020

KULTÚRA V KORONE – KOMPLEXNÉ, SOLIDÁRNE, AKČNÉ A ADRESNÉ RIEŠENIA NA POMOC KULTÚRE

Na neurčito sú zrušené divadelné a filmové predstavenia, výstavy, koncerty, festivaly, zastavená je tvorba nových diel – divadelných premiér, filmov, televíznych seriálov a hudobných relácií, výroba a predaj kníh. A najmä, obyvatelia celej krajiny, diváci predstavení, návštevníci podujatí, dospelí i deti, stratili s kultúrou živý kontakt.

V súčasnej krízovej situácii, ktorá ohrozuje životy ľudí a chod celej spoločnosti, chcú aktéri kultúry a kreatívneho priemyslu aktívne pomôcť tejto oblasti.

Ľudia, ktorí pracujú v kultúre, to nie sú len osobnosti známe z televíznej obrazovky, populárni herci, hudobníci alebo speváci, o ktorých panuje mienka, že veľa zarábajú. Sú to desiatky často skrytých a nedocenených profesií – divadelných a filmových režisérov, spisovateľov, scenáristov, novinárov, prekladateľov, vydavateľov a kníhkupcov, ale aj výtvarníkov, dizajnérov, architektov a v neposlednom rade tých, ktorí zabezpečujú organizáciu a služby, a sú súčasťou kreatívneho priemyslu – manažéri, osvetľovači, zvukári, technici, kinári, reklamné agentúry, IT a grafické štúdiá, tlačiarne, divadelné a reštaurátorské dielne... Ale aj pracovníci divadiel, múzeí, galérií, knižníc či osvetových stredísk.

Tí všetci sú dnes ohrození.

Ak neurobíme dost' na záchranu kultúry, proces zániku mnohých projektov a aktivít, ako aj rozpad infraštruktúry a strata odborníkov môžu byť nezvratné.

Preto sme obnovili existenciu platformy známej z dávnejšej minulosti (1996 – 1998) pod názvom Otvorené fórum Zachráňme kultúru. Pod touto hlavičkou a z iniciatívy dvoch odborníčov z oblasti kultúry a kultúrnej politiky Dariny Károvej a Silvie Hroncovej vznikol v uplynulých dvoch týždňoch materiál „Návrh krízových opatrení pre MK SR“, ktorý sme predložili ministerke kultúry SR pani Natálii Milanovej a odporúčame do pozornosti verejnosti (v prílohe),

"Ambíciou návrhu konkrétnych krízových opatrení pre oblasť kultúry a kreatívneho priemyslu je predložiť riešenia pre rozdrobenú umeleckú a kultúrnu komunitu, ktorá nemá jednotnú reprezentáciu, ale dnes spoločný hlas potrebuje. V tejto sfére nepôsobia len známi umelci, ale tisíce ľudí v stovkách ďalších neviditeľných profesií, ktoré zavretím spoločenských priestorov a zavedením obmedzujúcich opatrení prišli zo dňa na deň o prácu. Navrhnuté krízové opatrenia sú o záchrane ľudí, ale aj infraštruktúry, sú komplexné, solidárne, akčné a realizovateľné. Prítom myslíme aj na tých, pre ktorých umenie a kultúru robíme," hovorí jedna zo zakladateľiek iniciatívy Zachráňme kultúru Silvia Hroncová.

Materiál je otvorený, vzhľadom na súčasnú stále sa vyvíjajúci situáciu to ani inak nemôže byť, preto vítame akékoľvek podnety a doplnky. Postupne sa pridávajú ďalší podporovatelia z rôznych profesijných oblastí kultúry a kreatívneho priemyslu – **len spojenými silami sa nám môže podariť účinnejšie presadiť nevyhnutné opatrenia na záchranu kultúry.**

Predložený návrh tvorí 18 bodov rozpracovaných krízových opatrení zahŕňajúcich subjekty štátnej a verejnej správy a neziskový neštátny sektor. K tvorbe materiálu prispel veľkým dielom aj tím vyše 30 expertov a desiatky podporovateľov – ich mená sú uvedené na konci dokumentu a každým dňom sa rozširujú.

„Múzy možno mlčia vo vojne, ale dnes sa poslanie umenia preklenúť osobnú i spoločenskú izoláciu stalo dôležitejším ako kedykoľvek predtým. Preto mu treba pomôcť, aby v budúcnosti nezahynulo. Mali by sme sa poponáhľať. Oproti iným krajinám Európskej únie (Česká republika, Rakúsko, Nemecko) v opatreniach prijatých na pomoc kultúre Slovensko citeľne zaostáva,“ hovorí jedna zo zakladateľiek iniciatívy Darina Kárová.

Kultúra ako komplex duchovných a materiálnych hodnôt – počnúc kultúrnym dedičstvom cez živé umenie, kreatívny priemysel až po jazyk a médiá – je integrálnou súčasťou života človeka a spoločnosti. Pomáha uchovávať tradície, buduje hodnotový systém a identitu, rozvíja kreativitu, podporuje komunikáciu a kritické myslenie, pestuje toleranciu, empatiu a cit pre krásu, slúži ako nástroj inklúzie, prevencia negatívnych sociálnych javov, kultivuje verejný priestor, prispieva k duchovnému a hospodárskemu rastu spoločnosti.

V dnešnej situácii pandémie COVID-19 je kultúra ohrozená vo svojej podstate a základoch ako hádam nikdy predtým. Jej infraštruktúra, aktivity a aktéri potrebujú rýchlú, adresnú a účinnú pomoc porovnateľnú s inými oblasťami sociálneho a hospodárskeho života.

Veríme, že aj platforma Zachráňme kultúru a jej rozsiahly a komplexný materiál s návrhom konkrétnych krízových opatrení ohrozenej kultúre na Slovensku pomôže.

Na záver vyberáme stanoviská niektorých expertov, ktorí stoja za iniciatívou a podpísali uvedený materiál:

„Umenie a kultúra má priamy dopad na posilnenie demokracie, slobody a občianskej spoločnosti. Veľmi aktívne sa podieľa na náprave hodnotového systému našej krajiny. Mnohé diela a projekty kultivujú citlivosť pre marginalizované skupiny, bojujú s pravicovým radikalizmom, extrémizmom a nacionalizmom, kriticky prehodnocujú mnohé politické rozhodnutia. Je dôležité podržať v týchto časoch ľudí od kultúry, pretože práve v krízach sa dvíhajú extrémistické nálady, rastie napätie medzi ľuďmi a hľadá sa spoločný nepriateľ. A práve zástupcovia umenia a kultúry sú na tieto skutočnosti mimoriadne citliví, dokážu ich svojimi dielami neutralizovať a vyvažovať. Je to silný hlas, ktorý krajinu podrží a podá o nej správu.“
Bohunka Koklesová, rektorka Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave

„Veľmi podporujem iniciatívu ‚Zachráňme kultúru‘, pretože sa mi zdá, že lepšie spracovaný krízový plán zatiaľ na Slovensku nie je. Je to návod, mapa – stačí otvoriť ju a orientovať sa v nej a postupovať tak krok po kroku. Okrem toho, je to otvorené fórum – podporené mnohými skúsenými odborníkmi z kultúry a taktiež doplnenia, aktualizácie a pripomienky sú stále možné.“

Jozef Lupták, violončelista, riaditeľ Medzinárodného festivalu komornej hudby Konvergenie

„Kreatívny priemysel dáva prácu tisícom ľudí. Súčasná situácia v tejto oblasti by sa dala porovnať s odstavením veľkých tovární – len s tým rozdielom, že tu každý zodpovedá sám za seba a riešenie sa nedá nájsť rokovaním s jedným odborovým predákom. Teraz je tá chvíľa, kedy je potrebné rýchlo zabezpečiť, aby sa domino nezačalo rúcať a o pár mesiacov sme nezostali bez kníh, rádii, novín a koncertov.“
Juraj Heger, predseda Združenia vydavateľov a kníhkupcov Slovenska

Darina Kárová
a
Silvia Hroncová
Otvorené fórum Zachráňme kultúru

Darina Kárová ++421 903 603 425
Silvia Hroncová ++ 421 905 605 908

www.zachranmekulturu.sk

#zachranmekulturu

#savetheculture